

SUGRAŽINTA SKOLA

(Knygai apie Jurgį Ambraziejų Pabrėžą išėjus)

Turbūt nėra pasaulyje tautos, neišugdžiusios asmenybių, kurių veiklos bei nuveiktų darbų neišgali užgožti nei laiko atstumas, nei tą tautą užgriuvusios negandos, nei, pagaliau, suinteresuotų žmonių piktavališkos pastangos sumenkinti nuveiktų darbų reikšmę arba netgi apšmeižti, iškreiptai traktuojant atskirus gyvenimo tarpsnius. Visą tai teko patirti ir mūsų tautiečio, atsidavusio pranciškono, tau-raus kunigo, mokslininko botaniko bei nepaprastai žmonių mėgto liaudies gydytojo, tėvo Ambrozijaus Pabrėžos atminimui.

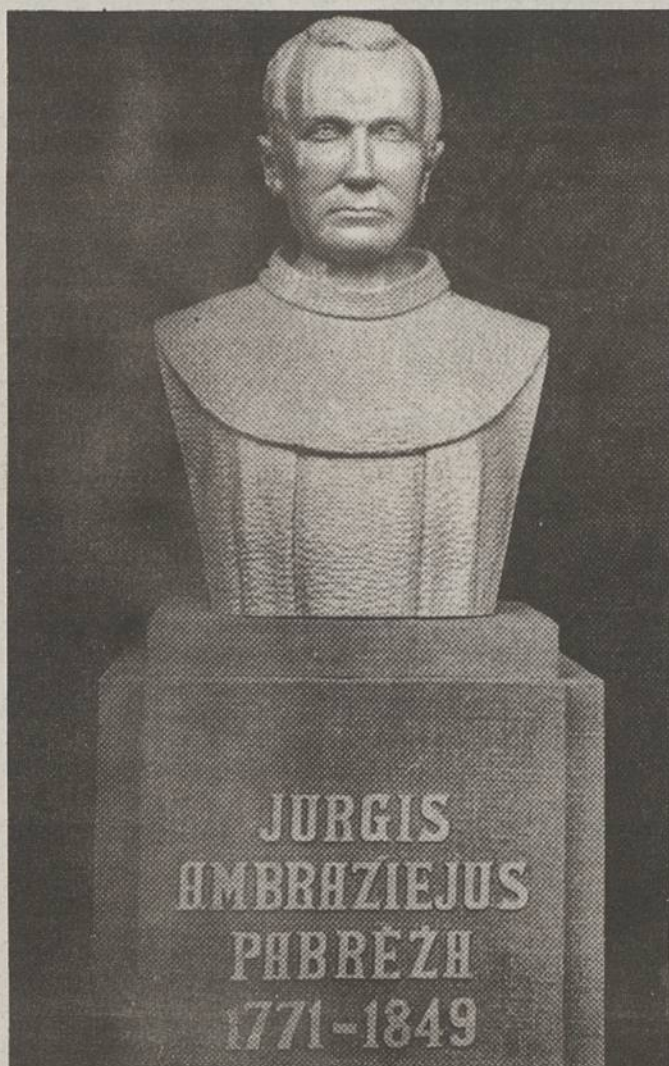
Pasekė apie tėvą Pabrėžą leidinius, išleistus per tą beveik 150 metų laikotarpį po

šiais metais išleido tėvo Viktoro Gidžiūno, O.F.M. monografiją – Jurgis Ambraziejus Pabrėža (1771-1849). Labai gaila tik, kad šio leidinio nesulaukė pats jo autorius. Knyga išleista tėvui Viktorui Gidžiūnui atminti, jo mirties dešimtmečio proga.

Knygos pradžioje patalpintame provinciole tėvo Placido Bariaus, O.F.M. paaiškinime rašoma:

"Jau du šimtus metų tėvo Ambraziejaus Pabrėžos atminimas gyvena Žemaitijoje. Jis išliko liaudyje be jokių specialių kieno nors pastangų. Netgi priešingai – iki šiol apie tėvą Pabrėžą labai nedaug parašyta."

"Ši knyga atskleidžia tė-

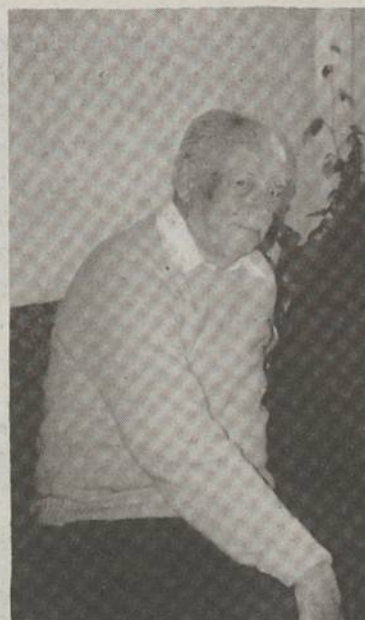

jo mirties, turėtume ranką ant širdies padėję prisipažinti, jog iki šiol buvome jam didžiai skolingi. Nepriklausomos Lietuvos metais pavieniai bandymai nuodugnai nušviesti tėvo Pabrėžos asmenybę, kaip nebūtų gaila, dėl įvairių priežasčių nebuvo užbaigti iki galo. Gi sovietinės okupacijos metais apart keletos tikrai geranoriškų straipsnių apie tėvą Pabrėžą, kaip apie to meto mokslininką botaniką, daugiau būta spekuliacijų ar netgi falsifikacijų, vertinant jo asmenybę, jo įsitikinimus bei troškimus.

Šiandien gi galime jau pasidžiaugti. Ši ilgokai trukusi skola, užsienyje gyvenančių tautiečių dėka, gražinta. Lietuvos katalikų mokslo akademija Romoje

vo Ambraziejaus Pabrėžos asmenį ir darbus naujoje šviesoje. Mes jį išvystame ne tik kaip plačių horizontų, bet taip pat kaip labai žmogišką ir patrauklią asmenybę – kaip išvalgų gamtamokslininką ir jautriąsielį gydytoją, kaip aistringą savo krašto, jo kalbos ir jo istorijos mylėtoją, kaip minias uždegantį oratorių ir pamokslininką, kaip sveikų idėjų visuomenininką ir pavyzdinę dvasininką.

Visus tėvo Ambraziejaus gyvenimą studijavusius stebina jo energija, darbštumas, uolumas, pasišventimas. Ši charakteringa jo asmenybės žymė, be abejo, yra susijęs su faktu, kad tėvas Pabrėža buvo kunigas ir vėliau vienuolis pranciškonas, kurio svarbiausias gyvenimo tikslas

POKALBIS SU IŠ LIETUVOS

Dirvos bendradarbis F. M. Vartydamas populiarų Lietuvoje rašytojas ir su ja kalbame

F.M. Vartydamas Amerikos lietuvių spaudą, radau žinutę apie Jūsų knygą, kurios platinimas dėl kažkokių tai priežasčių yra suvaržytas. Antroji Jūsų knyga "Mėnulio vaikai" buvo recenzuota ir gerai įvertinta "Laiškai Lietuviams" žurnale. Recenzentė Nijolė Jankutė tarp kitko rašo, kad romanas "Parašytas su gilia išvalga į šio laiko pasimetusių kartą". Ką Jūs galėtumėt pasakyti apie šias knygas?

J.I. Dėl pirmosios knygos galiu tik tiek pasakyti, kad, mano nuomone, jos platinimo suvaržyti nebuvo jokio reikalo. Iš kitos pusės, tas suvaržymas buvo geriausia tai knygai reklama. Šiuo metu, kada lietuviškas knygas nelabai daug kas perka, ši knyga buvo išgrobstyta per dvi savaites. Būtų parduota žymiai daugiau, jei būtų jos daugiau atspausdinta.

Apie kitą knygą galiu pasakyti, kad apie ją, lygiai

buvo savyje įgyvendinti ir kituose įdiegti Kristaus Evangeliją ir visomis galimomis bei visais talentais tarnauti žmonėms. Tai buvo jo gyvenimo pirminė užduotis, ir jo aistra, iš kurių visa kita savaimingai išplaukė. Buvimas mokslininku, gydytoju, veikėju ar panašiai, buvo tik natūralios ir apčiuopiamos tėvo Ambraziejaus Pabrėžos pilnutinai išgyventos Evangelijos apraiškos. Ne nuostabu, kad jau nuo neatmenamų laikų tėvas Ambraziejus Kretingos apylinkės liaudies laikomas šventuoju."

Tai labai glausti, bet nemažiau prasmingi žodžiai apie tėvą Pabrėžą. Tokį jį ištikro išvysitę ir perskaitę visą knygą bei susipažinę su joje pateiktais tėvo Pabrėžos laiškais, pamokslais ir kitais to laikmečio dokumentais.